

پایه :	۶	موضوع :	علوم حدیث
تاریخ :	۹۱/۰۶/۰۹	ساعت :	۸

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: علوم حدیث، کل کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. مؤلف کتاب «الوفی فی جمع الاحادیث الکتب الاربعه» کیست؟ ج ۹۵
 - أ. جمال الدین حسن بن زید العابدین فرزند شهید ثانی
 - ب. شیخ حر عاملی
 - ج. ملا محسن فیض کاشانی
 - د. میرزا حسین نوری
۲. کدام یک از نقدهای زیر بر مسند احمد بن حنبل وارد است؟ ب ۱۴۱
 - أ. تردید در انتساب کتاب به او
 - ب. عدم تکمیل و تنقیح کتاب در زمان حیات مؤلف
 - ج. عدم آگاهی مؤلف از علوم حدیثی
 - د. رعایت نکردن رویه علما سلف در تدوین حدیث
۳. در کدام یک از شرایط پذیرش بین مسلم و بخاری اختلاف است؟ ج ۱۴۹
 - أ. عدالت راوی
 - ب. ضبط راوی
 - ج. هم زمانی و ملاقات راوی با شیخ حدیث
 - د. بلوغ راوی
۴. کدام یک از موارد زیر از شیوه‌های تحمل روایت نیست؟ أ ۱۹۷
 - أ. مصحّف
 - ب. کتابت
 - ج. وصیت
 - د. وجادة

سؤالات تشریحی:

۱. دو نظریه ارائه شده در تعریف و مفهوم اصطلاحی «اثر» را ذکر و نظریه قابل دفاع را مشخص کنید. ۲۷
 ۱. اثر مرادف حدیث است ۲. اثر به احادیثی که از صحابه [=موقوف] یا تابعان [=مقطوع] نقل شده گفته می‌شود. دیدگاه دوم غیر قابل دفاع است زیرا برای اثبات چنین انحصاری در کاربرد «اثر» دلیلی ارائه نشده است.
۲. دو محور اهتمام پیامبر بر کتابت حدیث را ذکر و توضیح دهید. ۸-۴۶
 ۱. توصیه به کتابت حدیث: پیامبر چون تکیه بر حافظه برای حفظ میراث علمی را خطاء می‌دانست همواره بر کتابت حدیث پافشاری می‌کردند. از جمله «اكتبوا هذا العلم»، «قیدوا العلم بالكتاب» با دستور به یارانش به نوشتن خطبه ایشان برای ابوشاه به خاطر درخواست او از حضرت ب. فراهم آوردن برخی از مکتوبات حدیثی: در عصر پیامبر افزون بر «کتاب علی» یا «جامعه» نگاهشته‌هایی چون «صحیفة النبی» و «الصحیفة الصادقة» بوده که به امداد پیامبر نگاهشته شده است.
۳. ویژگی‌ها و امتیازات بحارالانوار را نام ببرید. ۸۸
 ۱. جامعیت بحارالانوار (حجم گسترده روایات از تمام عرصه‌های دین شناسی). ۲. شرح و تبیین روایات.
 ۳. ذکر اسناد، به رغم ذکر منبع.
 ۴. انعکاس نظرگاه‌های عالمان و صاحبان نظران.

۴. خبر متواتر را تعریف کنید، به چه عددی تواتر حاصل می‌شود؟ ۱۷۵

خبری است که شمار روایانش در هر طبقه به حدی باشد که عادتاً تبانی آنان بر کذب محال باشد و برای شنونده از آن علم حاصل شود و حصول تواتر به عددی خاص وابسته نیست.

۵. از دانش‌هایی که در زمینه فقه‌الحديث پدیدار شده، دو مورد را نام برده و توضیح دهید ۱۶۵-۶

۱. غریب‌الحديث: در شمار زیادی از روایات واژه‌ها و اصطلاحاتی دشوار آمده که فهم آن‌ها با برخورداری از آگاهی‌های متداول از ادبیات و لغت میسر نیست. گروهی از علما به شرح و تبیین واژه‌ها پرداخته که بدین ترتیب دانش «غریب‌الحديث» پدید آمد ۲. مختلف‌الحديث: در میان برخی از روایات تناقض به نظر می‌رسد. در این زمینه راه‌های جمع عرفی و تأویلی در عصر تدوین اراده شده و پس از تکامل کتاب‌هایی در زمینه جمع میان روایات ظهور کرد ۳. ناسخ و منسوخ بودن: نسخ محدود ساختن گسترده زمانی عام است. در حقیقت نوعی تخصیص به حساب می‌آید. وجود نسخ علاوه در کتاب (قرآن) در احادیث وجود دارد. این امر باعث شد گروهی به تحقیق در زمینه ناسخ و منسوخ در روایات بپردازند.

۶. اصل را تعریف و اقوال در نسبت بین اصل و کتاب را بیان نمایید. ۶۶

اصل نگاشته‌ای است اولیه و سامان نیافته که در آن روایات معصوم (علیهم‌السلام) بدون دخل و تصرف آمده باشد. گروهی اصل را مرادف کتاب می‌دانند و در مقابل بسیاری معتقدند که میان اصل و کتاب عموم و خصوص مطلق برقرار است بر اساس این دیدگاه «اصل» نوعی خاص از کتاب است.

۷. اصطلاحات زیر را تعریف کنید. ۱۸۴

أ. مسند ب. مضمّر ج. عالی د. نازل

أ. مسند: روایتی که سلسله اسناد آن در تمام طبقات متصل به معصوم باشد. ب. مضمّر: روایتی است که در انتهای سند به جای تصریحی به نام معصوم از ضمیر غائب استفاده شده باشد. ج. عالی: روایتی که به رغم برخورداری از اتصال از واسطه کمتری تا معصوم برخوردار است. د. نازل در برابر عالی است یعنی اگر واسطه زیاد باشد نازل گفته می‌شود.

۸. أ. مقصود از اصحاب چیست؟ ب. معانی محتمل در عبارت «تصحیح ما یصح عنهم» را بیان کنید. ۲۱۴-۵

اصحاب اجماع در مجموع ۲۲ تن از روایان مهم را در بر می‌گیرد و گسترده‌ترین و مهم‌ترین شیوه در میان توثیقات عام به شمار می‌رود. برای مفهوم «ما یصح عنهم» دو احتمال آمده است؛ ۱. مقصود صحیح شمردن نقل و حکایت آنان است (یعنی اصحاب اجماع را در تمام روایاتی که از ائمه (علیهم‌السلام) نقل کرده‌اند تصدیق کنیم) ۲. مقصود صحیح شمردن مرویات آنان است (یعنی تمام روایاتی که اصحاب اجماع نقل کرده‌اند را صحیح، بدانیم حتی روایات فاقد اتصال سند یا سایر شرایط صحت)

۹. یکی از مبانی فهم حدیث، توجه به اصطلاحات خاص روایات است. این مبنا را با ذکر مثالی توضیح دهید. ۲۴۳

برخی از واژه‌ها با صرف نظر از معنای لغوی در زبان روایات در مفاهیم خاصی بکار می‌رود که بخاطر کثرت این استعمال می‌توان معنای ثانوی و اصطلاحی آنها را حقیقت شرعیه دانست. به عنوان مثال واژه ایمان و نفاق در فرهنگ قرآن و روایات تفاوت وجود دارد. ایمان در قرآن به مرتبه‌ای تر از اسلام (دستیابی به باور قلبی) اطلاق شده است و منافق به کسی که به رغم پنهان ساختن کفر در باطن، در ظاهر خود را مؤمن معرفی کند. اما در اصطلاح روایات ایمان به معنای باور به امامت ائمه (علیهم‌السلام) است و در برابر به کسانی که به امامت ائمه (علیهم‌السلام) ایمان نداشته باشند منافق اطلاق شده است.